Anmodning om å ikke vedta budsjettforslag angående omorganisering av individuell tilrettelagt opplæring (ITO)

Til: Kommunestyret i Fauske kommune
Fra: Kommunalt foreldreutvalg Fauske kommune (KFUF)
Dato: 23.11.25

Bakgrunn:

Budsjettforslag for omorganisering av individuell tilrettelagt undervisning etter omni-modellen

KFUF ønsker med dette å gi vår uttalelse i forbindelse med kommunens forslag om å omorganisere ITO etter *omni-modell*.

Vi forstår kommunens behov for å bruke ressurser på en bærekraftig måte. Samtidig er det vårt ansvar som foreldreutvalg å tydelig formidle hvordan slike endringer kan påvirke elevenes læringsmiljø, rettigheter og muligheter for å lykkes i skolen.

---

1. Bekymringer knyttet til omorganiseringen

1.1 Risiko for svekket individuell tilpasning

Omni-modellen innebærer i stor grad en overgang fra individuelle vedtak og timer til mer generelle eller gruppebaserte støtteformer. Dette kan medføre at elever med særskilte behov mister noe av den tilpasningen de tidligere har fått, og dermed ikke får oppfylt sine rettigheter etter opplæringsloven § 5-1.

1.2 Dokumenterte utfordringer med generelle støtteformer

Rapporter og undersøkelser viser at det kan være betydelige utfordringer når elever med ulike behov samles i generelle støttetiltak eller grupper. Blant annet har:

- **Barneombudet** påpekt at elever i grupper med svært ulike behov ofte ikke får tilrettelegging som faktisk fungerer for den enkelte.
- **Forvaltningsrevisjonen i Trondheim** vist at gruppebasert spesialundervisning kan bli mangelfull når opplegget ikke er godt nok tilpasset de individuelle behovene.

Selv om forskningen ikke er fullstendig på dette området, viser tilgjengelig dokumentasjon at en omlegging til mer generelle støtteformer innebærer økning i risiko for svekket læringsutbytte, mindre forutsigbarhet og høyere press på skolens ordinære lærere.

1.3 Risiko for økt belastning i klasserommet

Når individuelle tiltak erstattes av mer fleksible, men mindre spesialiserte ordninger, kan det føre til at klasselærere står med større ansvar for elever med omfattende behov — uten den nødvendige støtte og kompetanse. Dette kan svekke både læringsmiljøet og undervisningskvaliteten.

1.4 Fare for tap av spesialpedagogisk kompetanse

Ved en omlegging der spesialpedagogrollen blir mindre tydelig, eller flyttes ut av faste elevforløp, kan kommunen risikere å svekke den samlede spesialpedagogiske kompetansen. Denne kompetansen er tidkrevende å bygge opp og svært vanskelig å erstatte dersom den først går tapt.

---

2. Økonomiske vurderinger og langsiktige konsekvenser

I følge budsjettforslaget kan kommunen gjøre store økonomiske besparelser ved at dette tiltaket iverksettes. Det kommer derimot ikke godt frem hvor kommunen innhenter besparelsene. Men ved gjennomgang av OMNI-modellen ser vi at modellen kan gi kortsiktige økonomiske gevinster, blant annet ved å redusere antall enkeltvedtak, sentralisere ressursene og omdefinere deler av spesialundervisningen til "tilpasset opplæring". KFUF mener imidlertid at slike innsparinger må vurderes opp mot risikoen for:

- økte klagesaker og pålegg om retting fra Statsforvalteren
- økte behov for helsetjenester og spesialtiltak senere i skoleløpet
- lavere læringsutbytte for sårbare elevgrupper
- redusert kvalitet i det universelle opplæringstilbudet

Kortvarige økonomiske besparelser kan gi vesentlig større kostnader for kommunen på lengre sikt.

---

3. Behov for risikovurdering og dokumentasjon

KFUF ber kommunestyret om å pause prosessen inntil det foreligger en grundig og offentlig risikovurdering som inkluderer:

- risiko for brudd på opplæringsloven og elevenes rettigheter
- konsekvenser for elevenes læringsutbytte og psykososiale miljø
- konsekvenser for lærertetthet, arbeidsbelastning og personalets kompetanse
- konsekvenser for kontinuitet i oppfølgingen av elever med store behov
- økonomiske konsekvenser dersom endringen ikke gir forventet effekt

En slik vurdering er nødvendig for at politikerne skal kunne gjøre en informert beslutning.

---

4. Anbefaling fra KFUF

På bakgrunn av punktene over anbefaler KFUF at kommunestyret:

1. Utsetter vedtaket om omorganisering til omni-modellen.
2. Pålegger administrasjonen å gjennomføre og publisere en helhetlig risikovurdering.
3. Inviterer FAU, skolens ledelse og fagpersoner til dialog før endelig beslutning.
4. Sikrer at eventuelle framtidige endringer ikke reduserer elevenes rett til individuell tilrettelegging.

Avslutning

KFUF støtter arbeidet for en bærekraftig og effektiv ressursbruk i skolen. Samtidig er vi tydelige på at økonomiske hensyn ikke må gå på bekostning av elevenes rettigheter, læringsutbytte eller psykososiale trivsel. Vi ber kommunestyret sikre at alle endringer skjer på et forsvarlig og faglig solid grunnlag.

Med vennlig hilsen
Kommunalt foreldreutvalg Fauske kommune

Leder: Jeanette Kjerpeseth

Telefon: 952 32 441

Mail: jeanette.rind@gmail.com